

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

LXX. De Canonicis Præmonstratensibus, & alijs quibusdam Ordinibus, qui
dicuntur Canonici Regulares.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

CAPVT SEPTVAGESIMVM.

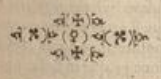
De Canonicis Regularibus Præmonstratensibus, & alijs quibusdam Ordinibus, qui dicuntur Canonicorum Regularium.

Ræter canonicos Regulares, quos hæcenus recensimus, sunt alij Ordines canonicorum sub D. Augustini regula militantium, licet non sint de illis per D. Augustinum vel Apostolos institutos, sed per nonnullos pios, & sanctos viros postmodum fundati, quorum nonnulli habent etiam institutum milium quodammodo ex clericali, & monastico. horum primus est ordo canonicorum Regularium Præmonstratiensium à sanctissimo viro, & diuini Verbi prædicatorum eximio Norberto nobili Lotharingo, in loco Præmonstrato nuncupato anno Dñi 1120. fundatus. de eius fundatione cõiuuatur Chronici Sigiberti sub eodem anno 1120. hæc scribit: *Vitæ Dei Norbertus à Papa Calisto Bartholæo Laudunensi Episcopo specialiter commendatus, cum ei ecclesia S. Martini à prædicto Episcopo offerretur, tum propter virtutem, tum quia eiusdem ecclesie clerici propositis, & vitæ eius austeritatem horrebant, eam reliquit, & ab Episcopo diuersis eiusdem Prouincie locis religioni congruentibus sibi ostensis, tandem diuinitus in loco Præmonstrato residit, ibique solitarius religionem vitam agere cepit, & tempore Quadragesime ad colligendos socios suis egressus, ante Pascha cum tredecim socijs rediit, & cum his in Præmonstrato loco se. vnam canonicæ institutionis normam ad tenorem regulae B. Augustini Deo militare cepit. Consentient Vincetus Beluacensis in Speculo Historiali lib. 27. cap. 28. Baronius tom. 12. sub anno 1120. & posteriores omnes Historici, plura de hoc viro sanctissimo, & de fructu incomparabili, & lucro animarum per verbum & exemplum narrantes præsertim Laurentius Surius tom. 3. sub die 6. Maij, ex Hugone illius discipulo, qui eius vitam exarsit. Aduertendum tamen, ipsam Norbertum antequam nouam familiam Præmonstratiensium institueret, fuisse professione canonicum Regularem, vt autor vitæ illius cap. 22. scribit, quod nouam familiam volens instituire, ne professioni canonicæ, cui ille, & qui cum illo viuere volebant, intulati fuerant ab infamia, iniuriam inferre viderentur, regulam B. Augustini afferri præcepit. imo Calistus II & Bartholæus Episcopus Laudunensis primò posuerunt illum in monasterio S. Martini, quod tunc erat canonicorum Regularium, quæ*

de deponunt. Cæterum quia in multis Collegijs prædictis, quæ non sunt vitæ certis congregationibus, disciplina canonica paulatim est relaxata, prædictam etiam cepit omitti ipsi habitus: sed ne omnino videretur dimissus, & ne illum sic dimittere incidere in penam canonis cap. 2. ne clerici vel monachi in 6. & etiam, quia in Concilio Senonensi celebrato anno 1523. in 2. parte cap. 22. ita cautur: *Et ne notarium illum ab usum, quo monachi Regularium apostasiam incurrendo sine habita regularitate in publicum succedere non est ubi, sed simulacione prætextu viderantur, statuerunt quod Canonici Regulares de cætero super veste exteriori regem lineam tantum, quam extra monasterium ferre omnes ceperunt, Ideo nonnulli ad apostasiam vitandam, parvam illam halsam lineam super cætera tudumata assumpserunt, ne sui habitus defectores, & apostata viderentur, quam paruum rochetum vocant, quæ potius signum est vestis lineæ, quam verus essentialis habitus canonicorum Regularium.*

Secundum dubium est, quia sunt nonnulli canonicos Regulares, qui vitæ tunicam lineam ad habitum internum, & essentialiam addiderunt halsam lineam cucullatâ, seu scapulate lineam, quæ est illoque essentialis habitus, siquidem in illo habitu ipsi profitentur, vt canonici Regulares S. Salvatoris Bononiensis.

Respondendo si admittamus, eiusmodi scapulare respectare ad illorum habitum essentialem, diffinitè admodum videtur, defendi posse, illos non etiam aliquo modo differre ab antiquis canonicis Augustinianis, quare qui concedunt, huiusmodi scapulare ad illorum habitum essentialem spectare, sibi ipsi consulant, hoc certum, nullum est antiquis canonicis eiusmodi scapulare tulisse: nam, quod ex Augustino Mamphido comministrato, canonicos D. Marci Mantuanos, vel canonicos à D. Marco institutos illud detulisse, fingunt est: non enim erat scapulare halsatû ad modum cucullæ, sed cappucium lineum, vel pellicum, quo antiqui canonicis ad tegendas scapulas utebantur, quod nunc etiam à multis tum regularibus, tum secularibus super humeros vel brachia in Ecclesijs deferri consuevit. Mihi autem probabilius videtur dicendum, illud scapulare ad habitum essentialem nullatenus spectare, cuius rei argumentum est, quod canonicis ex prædicta congregatione ad Episcopatum assumpti illud dimittunt, quod non facerent, si esset habitus essentialis, sicut non dimittunt rochetum, & tunc ad lites amputandas omnino dimitti possent, salua ordinis, & habitus integritate.

am, quæ et dicitur
salutem impedit
Sic enim ex ludo
S. Augustini non tam
at, & ipse capere, que
apud, & Capere, que
incapere, non tamen
Gilbertus primus fundere
in suo monasterio
paterna hereditate ten
ita benedixit, domumque
et ipse adus in suo ex
Augustini præcipere, quod
ipso dicit, & imperat
ordo nunc, ut de
sublatas, ille tamen
recedit, que tamen
soluti monachos leg
plus minus suo. Hic
tempore Henrici VIII
canonissarum, & 8
Augustini, ad distinc
tur canonici signi S
atalogo Ecclesiæ ad
norum, que per Henr
Lacine redidit, qu
potes ad finem His
Archiducis dicitur
ad qua prolixitate, rem
simum decerpere re
finit, & S. Benedicti
am statuta, obijz mo
tus in suo monaste
in alium Sanctoan
habetur in Provinci
Cancellariæ Apostolicæ
norum regularium S
itur S. Iacobi de Spa
nitum habuisse à Rom
annum Christi 820
mariz. Verum reman
qui illum probant, & 8
Augustini, videtur fuisse
ctat Bulla approbati
illas huius Pontificis, et
e ordinem circa temp
II. primitus instituta,
a nulla fiat mentio cano
Regule D. Augustini
ipse ordo in duas clas
in, alteram clericorum,
ul vivere sub vniuerso
superpellicem dicitur
regularis canonicis sub
gites vocantur ad dicit
otima, & Clemens VII
in Bullario nuper edito
nonnulla vetusta cetero

coram regularium Collegia ex concessione Apo
stolice obtinuit, quæ in præsentium possidet,
v. S. Marti Legionensis, & S. Iacobi de Velca, &
v. de quibus supra in Catalogo monasterio
rum Hispaniæ, & Lusitanæ dictum fuit.
Alius est ordo canonicorum regularium S. Au
gustini, qui dicitur S. Mariz de Metri de Pæni
tentia martyrum, cuius canonici sub vno Gene
rali degunt. Hic ordo floruit in Regno Poloniz,
apud præsentem in Ducatu Lituaniæ meminit Mar
tinus Baronijs in libro de Vita & gestis B. Eliza
bethæ, item B. Stanisla Cracouicnsis nuper e
diti Cracouiz 1610. pag. 7. 10. & in Vita B. Sta
nislai pag. 10. Aliud de hoc ordine non vidi.
Lias est ordo canonicorum regularium sub
Regula S. Augustini, qui dicitur S. Anto
nij de Vienna, cuius alumni suam fundationem
postulat sub anno 1097. temporibus Urbani Pa
pæ II. Amor huius ordinis fuit Gaslo vir nobi
lissimus, cum quodam eius filio. Locus primæ in
stitutionis apud Viennam in Delphinatu Mota
næpatesi ex Autore Chronica Antoniana
parte 2. cap. 24. Verum per illa tempora ante Bo
nifacium VIII. prof. flore. dicti ordinis nec cle
rici erant, nec sub B. Augustini Regula milita
bant: sed laicalem vitam ducentes hospitalitatē
faciebant, & infirmis facti o igne correptis in
Crematorium Bonifacius VIII. Abbatiæ S. An
tonij erantam, regendam illis tradidit, & canoni
cos sub Regula B. Augustini creauit, & vocari
cepit. Extat illius Bulla numero quinta inter
constituciones dicti Pontificis: & ita ordo cano
nicorum regularium S. Antonij sub Regula B.
Augustini vocari cepit, & in multis provincijs
est mirabiliter propagatus, cuius domus vocan
tur Preceptoriz, & caput totius ordinis est Abbas
S. Antonij apud Viennam. Hic ordo à Summis
Pontificibus, Imperatoribus, & alijs Principibus
maximè prouilegijs est munitus & decoratus de
quibus consulendus est Aymarus Fulero in sua
Historia Antoniana.
M. Eminit etiam Renatus Choppin? in suo Mo
nastico libro primo, titulo 1. §. 7. & titu
lo secundo, §. 9. & libro secundo, titulo primo §.
12. consuetam ordinis Cruciferorū, qui vocantur
canonici regulares sub Regula S. Augustini. Hi
videntur instituti circa annum 1248. in Belgio in
Hercio oppido diocesis Leodiensis: referuntur
etiam Inter Innocentij IV. Ad Henricum Leo
dicensem Archiepiscopum, quibus illi mandar
t, ut prædicta fratibus Constitutiones, hi ad be
nificia eorum animarum habentia, sicuti cæteri
canonici regulares admittuntur, et si illorum ha
bitus a canonicis sit omnino diuersus, differunt
tamen à Cruciferis Italicis tum habitu, tum et
iam ordine, vt patet. Videatur idem autor in
locis citatis, & lib. 1. tit. 3. §. 16. vbi refert Bullam
Benedicti XII. in qua concedit Priori Generali
dicti ordinis, vt possit corrigere canonicos, &

conuersos dicti ordinis, vocans illos canonicos.
VI.
Postremo est alius ordo canonicorum antea
secularium, nunc verò regularium S. Geor
gij de Alega Venetiarum circa annum Domini
1400 institutus in perantiquo monasterio cano
nicorum regularium S. Augustini S. Georgio in
Alega nuncupato, locum cedente V. viro Ludo
uico Balbo eius monasterij canonico professo, &
Priore, qui postea ad monachos Benedictinos
transiens, sanctissimæ reformationis monastici
ordinis autor fuit in monasterio Patauino S. Iu
stinæ, & consequenter præclarissimæ congrega
tionis monachorum antea S. Iustinæ, nunc verò
Castellensis nuncupatæ. Huius autem ordinis pri
mi autores feruntur religiosi quidam, & piissimi
viri ex Patriijs Venetis, qui cum clerici seculares
essent, suasionibus, & prædicatione Venerabilis
viri, & verbi Dei prædicatoris feruidissimi D.
Bartholomæi Columnæ nobilis Romani, tunc
clerici secularis, postea canonici regulares in mo
nasterio S. Mariz de Frigidonaria, mundo vale
diecates, & communem vitam sine vlla tamen
votorum emissionem inuicem deliberantes, primò
apud S. Augustinum prope Vicentiam sese collig
gentes, multitudinem iuuenum, & sacerdotum
ad illos ex seculi naufragio fugientium receperunt,
& deinde ad dictum monasterium S. Geor
gij de Alega, cedente loci Priori Ludouico Bal
bo, commigraverunt, probante huiusmodi ces
sionem Gregorio Pontifice huius nominis XII.
vt videre est in constitutione dicti Pontificis pri
ma, ex qua loco toti congregationi nomen indi
citur, fuerint inter primos dicti Ordinis autores
D. Antonius Corauius, & D. Gabriel Gondul
merius Gregorij XII. nepotes, quos ille ambos
ad Cardinalatum euexit: posterior verò sum
mum etiam iniit Pontificatum, Et Eugeni
us IV. est appellatus, cum autem ex co
loco illorum sanctissimæ vitæ bonus odor
circunquaque diffunderetur, ijdem numero
Collegiorum in multis locis Italiæ multiplicati
sunt, habueruntque viros complures sanctitate,
& dignitate illustres, ac inter illos B. Laurenti
um Iustinianum primum Patriarcham Vene
tum, cuius temporibus dignitas Patriarchalis
quæ in Ecclesia Gradensi residebat, ad Eccle
siam Castellanam seu Venetiarum fuit translata.
Hi canonici ante Pium V. tria vota regularium
absque vlla solemnè corundem votorum emissi
one, seu professione obseruabant, & canonici se
culares dicebantur: Verum eodem Pio V. man
dante, ipsa vota solemniter profiteri ceperunt.
Retinent nihilominus aunc etiam nomen, ac
priuilegia canonicorum secularium, ne cæteris
regularibus clericis in publicis processioni
bus præire compellantur.

